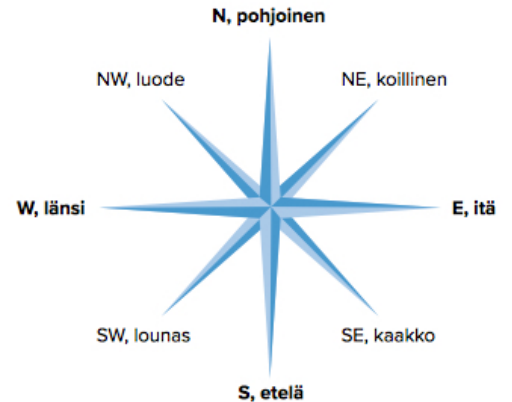

KAPPALEEN PÄÄASIAT

- Ilmansuunnat
- Leveyspiirit ja pituuspiirit
- Nimetyt leveyspiirit
- Asteverkko ja koordinaatit

ILMANSUUNNAT

Pääilmansuuntia on neljä: pohjoinen, etelä, itä ja länsi.

Väli-ilmansuuntia on myös neljä: koillinen, kaakko, lounas ja luode.

Ilmansuuntia tarvitaan silloin kun kerrotaan missä joku paikka on. Koordinaateissa käytetään pääilmansuuntien englanninkielisten nimien alkukirjaimia:

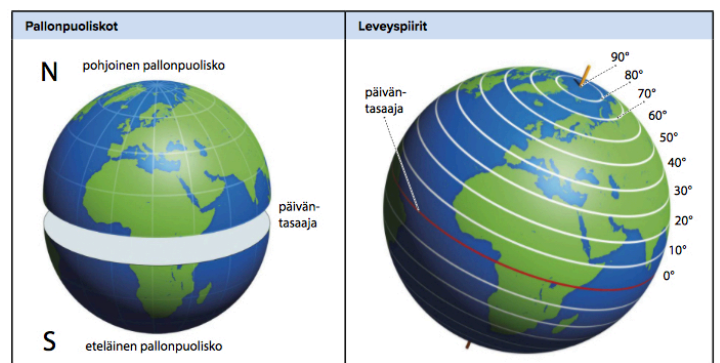
Pohjoinen = North -> **N** Itä = East -> **E**
 Etelä = South -> **S** Länsi = West -> **W**

LEVEYSPIIRIT JA PITUUSPIIRIT

Maapallon päälle voidaan piirtää ruudukko, joka koostuu vaakaviivoista ja pystyviivoista. Näiden viivojen ja ruudukon avulla mille tahansa paikalle voidaan kertoa sijainti, eli kerrotaan missä se on maapallolla – tyyliin: se sijaitsee tuon ruudun yläreunassa. Tämä sijaintitieto on nimeltään koordinaatit. Koordinaattien osaamiseksi pitää kuitenkin ensin ymmärtää ne vaaka- ja pystyviivat, eli leveys- ja pituuspiirit.

Leveyspiirit

Maapallon päälle voidaan piirtää **vaakatasossa** viivoja, joita sanotaan leveyspiireiksi. **Leveyspiirien keskikohta on keskellä maapalloa, sitä kutsutaan päiväntasaajaksi** tai 0-leveyspiiriksi. Päiväntasaaja jakaa maapallon kahteen osaan: ylhäällä on pohjoinen pallonpuolisko ja alhaalla on eteläinen pallonpuolisko. Muilla leveyspiireillä ei yleensä ole nimeä, vaan numero joka kertoo kuinka kaukana päiväntasaajasta leveyspiiri on ja mihin suuntaan päiväntasaajasta: pohjoiseen (N) vai etelään (S). Esim. leveyspiiri 30°N kertoo, että päiväntasaajasta on menty 30 astetta pohjoiseen. Leveyspiiri 30°S on puolestaan 30 astetta päiväntasaajalta etelään. Laukaa on leveyspiirillä 62°N, eli ollaan aika kaukana päiväntasaajasta pohjoiseen päin. Leveyspiirien numerot näkyvät yleensä karttojen sivureunoissa.

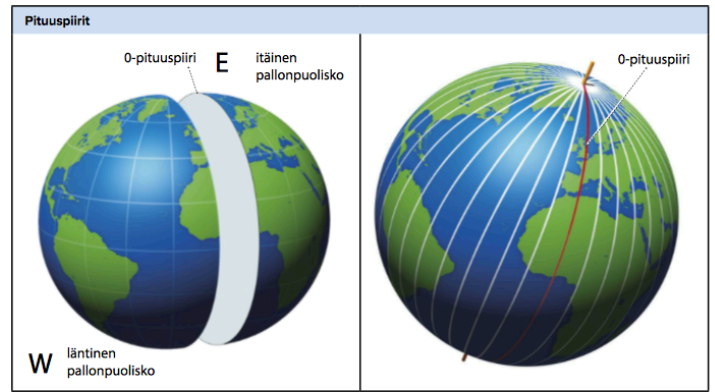

↑ Päiväntasaaja jakaa maapallon pohjoiseen (N) ja eteläiseen (S) pallonpuoliskoon.

Pituuspiirit

Maapallolle voidaan piirtää myös **pystysuuntaisia** viivoja, joita sanotaan pituuspiireiksi. **Pituuspiirien keskikohta menee Englannin pääkaupungin Lontoon läpi ja sitä sanotaan 0-pituuspiiriksi.** 0-pituuspiiri jakaa maapallon myös kahteen osaan: oikealla puolella on itäinen puoli maapalloa ja vasemmalla puolella läntinen. Muilla pituuspiireillä ei ole nimeä, vaan samanlainen numero kuin leveyspiireilläkin. Numero kertoo, kuinka kaukana

0-pituuspiiristä ollaan ja missä suunnassa: idässä (E) vai lännessä (W). Esim. pituuspiiri 45°E on 45 astetta Lontoosta itään (eli oikealle), pituuspiiri 70°W on puolestaan 70 astetta Lontoosta länteen (eli vasemmalle). Pituuspiirien numerot näkyvät yleensä karttojen ylä- ja alareunassa.

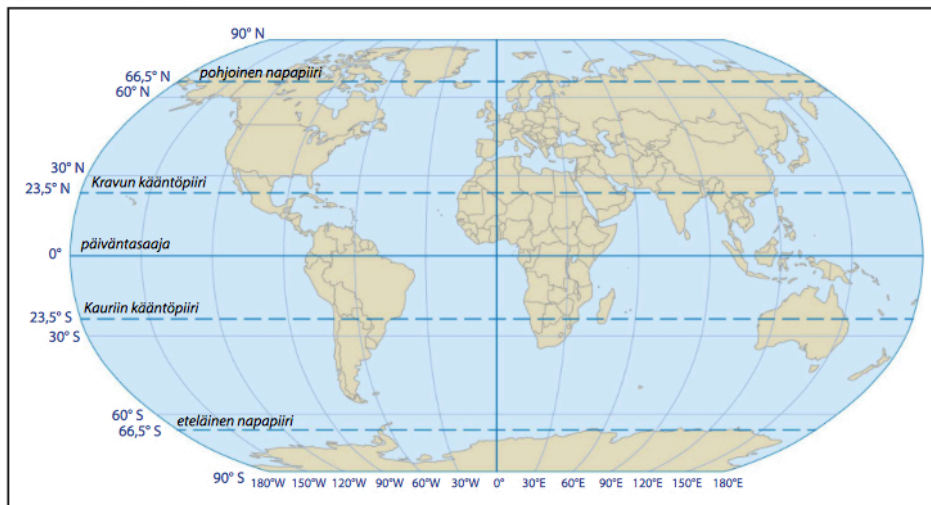

Itä-länsisuuntaisen jaon lähtökohtana on 0-asteen pituuspiiri. Se jakaa maapallon itäiseen (E) ja läntiseen (W) puoliskoon.

NIMETYT LEVEYSPIIRIT

Jotkut leveyspiirit ovat niin tärkeitä, että niille on annettu nimi. Näitä ovat kauriin ja kravun kääntöpiirit, päiväntasaaja, eteläinen ja pohjoinen napapiiri. Alla olevasta kuvasta (ja kirjan sivulta 18) näet nämä nimetyt leveyspiirit ja niiden sijainnit. Sinun ei tarvitse tietää ihan tarkasti missä ne kulkevat, mutta suunnilleen.

Maapallon leveyspiirit

ASTEVERKKO JA KOORDINAATIT

Asteverkko tarkoittaa sitä ruudukkoa, joka maapallon päälle voidaan piirtää leveys- ja pituuspiirien avulla. Tämän avulla jokaiselle paikalle voidaan antaa sijaintitiedot eli koordinaatit. Esim. Helsingin koordinaatit ovat 60°N, 25°E, mikä tarkoittaa sitä, että Helsinki on 60 astetta päiväntasaajasta pohjoiseen ja 25 astetta 0-pituuspiiristä itään.